

חדשות תעופה בקצרה – יוני 2009

- כמידי שנתיים, התקיים החודש האירוע התעופתי המרכזי והגדול בתבל – הסלון האווירי בלה-בורגיה בפריס והפעם בסימן 100 שנה לסלון הראשון שהתקיים ב-1909. להלן קובץ מבזקים מהסלון:
 - הסלון נערך בצילו של המשבר הכלכלי הכבד הפוקד את העולם והדבר התבטא הן במכירות והן באי-השתתפות של חלק מהחברות המסורתיות דוגמת גלפסטרים וססנה שלאחרונה ביטלה את פרויקט הדגל במטוסי המנהלים שלה, ה"קולומבוס" ופיטרה שליש מעובדיה.
 - נמכרו כ- 200 מטוסי נוסעים בסך כולל של כ- 13.5 מיליארד דולר, מתוכם 110 מטוסי איירבס בערך של כ- 10 מיליארד דולר (לעומת מכירת 425 מטוסי איירבס ו- 303 התחייבויות בערך כולל של 62 מיליארד דולר בסלון הקודם לפני שנתיים). יתרת מטוסי הנוסעים כללו את ה"סופרגיט 100" של סוחוי שזו לו הופעת בכורה (98 מושבים ואמור להיכנס לשירות בשנתיים הקרובות) וכן מעט מטוסי בואינג ואחרים.
 - המככבות בהזמנות הן של מטוסי נוסעים והן של מטוסי מנהלים, הן נסיכויות המפרץ עתירות הממון המקימות גם מרכזי תחזוקה בתחומן והופכות לאחד ממוקדי התעופה העולמית.
 - נושא מרכזי בסלון הינו העיכוב המתמשך בפיתוח ורישוי "מטוס החלומות", הבואינג 787, שגרם עד כה לביטול של כ- 50 הזמנות (מתוך כ- 900 הזמנות) ולאיומים מצד חברות תעופה לביטולים נוספים כמו איומה של חברת קאטאר איירווייז לביטול הזמנת 60 מטוסים מדגם זה.
 - מנגד, המתחרה איירבס 350, צובר הזמנות (עד כה כ- 500 הזמנות) על אף שכניסתו לשוק מאוחרת בהרבה וצפויה רק ב- 2013. האיירבס 350 ייוצר ב- 3 דגמים ויהווה מתחרה הן לדגמי 787 והן לדגמי 777 של בואינג, ובואינג מתלבטת כיום באיזו דרך להתמודד עם איום זה.
 - גם איירבס אינה נקייה מבעיות פיתוח ומטוס התובלה הכבד האירופאי שהיא מפתחת, ה-A400M, סובל מפיגור ניכר בלוי"ז והמרוויחה מכך היא לוקהיד-מרטין המגבירה את קצב מכירת מטוס ההרקולס מדגם J, שממנו הוזמנו עד כה 263 וסופקו 175.
 - ח"א ההודי, שבגודלו הוא הרביעי בעולם, מתכוון לרכוש 10 מטוסי תובלה אסטרטגיים מדגם בואינג C-17 ובכך להיות השני לארה"ב בגודל צי המטוסים מסוג זה.
 - לתעשיות הישראליות היה ייצוג נכבד ביותר בסלון והן בלטו במוצריהן ובמיוחד בתחום הכטב"מים, כאשר חלקם הגדול של המוצרים נושא את הגושפנקא היוקרתית והחשובה מכל של "נוסה בקרב", אם ע"י צה"ל ואם ע"י צבאות אחרים בזירות שונות בעולם.
- ב- 2005 זכה המסוק האירופאי המצליח אוגוסטה/ווסטלנד AW101 במכרז היוקרתי לצי המסוקים הנשיאותי הבא של ארה"ב. התוכנית כללה בניית 28 מסוקים שיעברו הסבות והתאמות אשר ייעשו בעיקר ע"י השותף האמריקאי בתוכנית, חברת לוקהיד-מרטין יחד עם חברת בל. כינוי המסוק בארה"ב היה WH-

71 ותקציב התוכנית נקבע על 6.8 מיליארד דולר. עם הזמן, נעשו שינויים רבים במפרט המקורי, בין השאר החלפת מנועים, החלפת מערכת הרוטור וכו' וביחד עם עלויות פיתוח מאמירות, התקציב הדרוש הוכפל והגיע ל- 13 מיליארד דולר. חריגות אלו הביאו להכרזת הצי האמריקאי ב- 1/6/09, האחראי על הפרויקט, על ביטולו. בשלב זה יוקצו 1.2 מיליארד דולר לשדרוג צי מסוקי הסיקורסקי הנוכחי ונראה שבעתיד ייצא מכרז חדש ואז יוכלו להשתתף בו שוב מסוקים אמריקאיים שהפסידו בסיבוב הקודם, כמו הסיקורסקי VH-92 ואולי גם ה"אוספרי" V-22 של בואינג.

- מזה שנים חברת בואינג היא המובילה העולמית בתעשיית האירוספייס. בשנת 2008 היא הפסידה את מקומה בפיסגה לטובת איחוד תעשיות התעופה האירופאי EADS שמחזרו עליה מ- 2007 ב- 10.6% לסך של 62.3 מיליארד דולר ולעומתו מחזורה של בואינג הצטמצם ב- 8.3%, בעיקר בשל שביתת הטכנאים בת 57 הימים, לסך של 60.9 מיליארד דולר.

- ישראל הינה אחת מהמובילות בעולם בפיתוח כטב"מים לסוגיהם ולאחרונה פורסם על שני פיתוחים חדשים בתחום המסוקים הבלתי-מאויישים: חברת AERONAUTICS הטיסה דגם ניסוי בקנה מידה 1:2 של המסוק PICADOR ומקווה לקבל אישור ממינהל התעופה לבניית והדגמת הדגם בקנה מידה מלא עד לסוף השנה. המסוק פותח מתוך קיט של מסוק בלגי, ה- DYNALI H25, שהחברה הישראלית רכשה שליטה בחברה הבלגית שתכננה מסוק זה. אורכו של המסוק 6.58 מ', משקלו 720 ק"ג, מהירותו 110 קשר, גובה שרות 12,000 רגל, טווחו 200 ק"מ, זמן שהייתו 8 שעות והוא מצוייד במנוע סובארו EJ25 בנפח 2,500 סמ"ק.

חברה ישראלית אחרת, חברת STEADICOPTER, הציגה את מסוקה, ה- BLACK EAGLE 50. אורכו 2.3 מ', משקלו 35 ק"ג, מהירותו 70 קשר, גובה שרות 9,000 רגל, זמן שהייתו 3 שעות ומשקל המטעד 3 ק"ג. מנהל המחקר והפיתוח של החברה, רמי הדר, הודיע שהחברה מפתחת גם את ה- BLACK EAGLE 60 שמשך שהייתו 4 שעות והוא יישא מטעד של 10 ק"ג.

- הודו קיבלה את הראשון מבין שלושה מטוסי "אליושין-76" שהוסבו ע"י התעשייה האווירית למטוסי התרעה מוקדמת ע"י התקנת מערכת מכ"ם "פלקון" של אלתא. המסירה נעשתה באיחור של 18 חודשים בשל בעיות פיתוח ועלות הפרויקט 1.1 מיליארד דולר. לדברי מקורות הודיים, המערכת מסוגלת לטפל בו-זמנית ב- 60 מטווח של 400 ק"מ ופועלת עם לוויין תצפית הודי שנבנה בשת"פ עם התעשייה האווירית.

הודו מתכננת להרחיב את יכולת ההתרעה המוקדמת שלה ואחת האופציות הנבדקות על-ידה היא רכישת מטוסי "גלפסטרים 550" שהוסבו ע"י התעשייה האווירית להתרעה מוקדמת ולביון דוגמת אלו שהוסבו עבור ח"א הישראלי והסינגפורי.

כזכור, פרויקט דומה להסבת שלושה מטוסי "אליושין 76" עבור סין, בוטל בשל לחץ אמריקאי תוך הסבת נזקים לתעשייה האווירית. לאחרונה התבשרנו שבלחץ אמריקאי, בוטל פרויקט התקנת מכ"ם של אלתא במטוסי הקרב השבדיים "גריפן" המוצעים להודו במסגרת מכרז גדול שהודו הכריזה לרכישת 126 מטוסי

קרב בערך כולל של 10-12 מיליארד דולר. במקרה של סין, התואנה היתה שסין מהווה עדיין בפוטנציה, מדינת אויב לארה"ב. במקרה של הודו, הסיבה היא מסחרית גרידא שכן במרכז משתתפות גם לוקהיד-מרטין המציעה את ה-F-16 ובואינג המציעה את ה-F-18 והמכ"ם של אלתא יכול לפגוע בסיכוייהן לזכייה, בהיותו אחד מהטובים בעולם בקטגוריה שלו.

בקצב זה, מדאיג לחשוב עד לאן עלולה להגיע ההתערבות האמריקאית בענייניה של ישראל ובאינטרסים שלה, כפי שאנו עדים גם בתחומים אחרים ובמיוחד ע"י הממשל הנוכחי.

- בשנים האחרונות הפכה חברת "צירוס" לאחת המובילות בשוק יצרני מטוסי התעופה הכללית עם מטוסיה מדגם SR20 ובעיקר מדגם SR22, על כל דגמי המשנה שלהם ומתפוקה של 95 מטוסים בשנת 2001, הגיעה לתפוקת שיא של 721 מטוסים בשנת 2006. אולם המשבר הכלכלי לא פסח גם עליה והתפוקה בשנת 2008 ירדה ל- 549 מטוסים ובשל החרפת המשבר במחצית השנייה של 2008, נאלצה במהלך אוגוסט לפטר 500 מכלל 1,300 עובדיה ובתחילת 2009 ירדה מצבת עובדיה מתחת ל- 700. בחודשים פברואר-מרץ השוק החל להראות סימני התעוררות ויחד עם שדרוגים שנעשו במטוסים, כמו מערכת חדשה למניעת התקררות שקיבלה רישוי באפריק, הוגדל הייצור מ- 6 ל- 8 מטוסים בשבוע ולצורך כך נקלטו חזרה 55 מהעובדים המפוטרים. לדברי נציג החברה, יש סימנים לשיפור נוסף במחצית השנייה של 2009 ואז ייקלטו חזרה עובדים נוספים. הצפי הוא שהשנה התפוקה תגיע ל- 380 מטוסים.

- חברת ההזנק השוויצרית MISTRAL ENGINES נמצאת בשלבים מתקדמים לקבלת רישוי והתחלת אספקה בתחילת 2010 של הראשון ממשפחת מנועים סיבוביים עבור התעופה הקלה ואשר מבוססים על עקרון מנוע ה"וונקל". המנועים מקוררי נוזל, פועלים הן על דלק מכוניות נטול עופרת והן על ה-AVGAS, מספר החלקים הנעים בהם קטן ב- 90% מאלו שבמנועי הבוכנה הרגילים ובשל כך הרעש והרעידות מצטמצמים דרסטית וכך גם התחזוקה. תהליך פיתוחם ארך 8 שנים והושקעו בו 18 מיליון דולר. המנוע הראשון שיוצר יהיה ה-G300 (300 כ"ס) ולאחר מכן ירושינו ה-G200 (200 כ"ס), ה-G230TS (230 כ"ס טורבו) וה-G360TS (360 כ"ס טורבו). הרישוי יעשה תחילה בארה"ב והם ייוצרו בפלורידה. לכשיהיה רישוי לכולם, ייעשה רישוי גם באירופה.

המנועים יופנו תחילה לשוק ההסבות למטוסים קיימים ולאחר מכן גם למטוסים חדשים. המנועים מיועדים בעיקר למטוסים החד-מנועיים מהדגמים ססנה 172, 182, 206, PA-25 (פוני), סדרת PA-28, PA-32 (סרטוגה) והמוני M-20 ולמטוסים הדו-מנועיים מהדגמים ססנה 310, 337, 340, 414, 421, PA-30 (טווין קומנצ'י), PA-31 (נבאחו) ו-PA-34 (סנקה).

ערך: דוד קומפורטי